

CHƯƠNG I

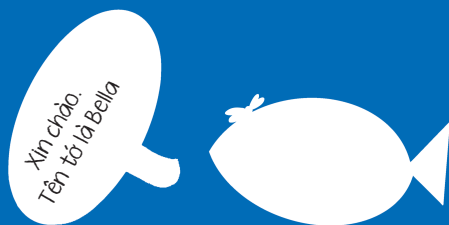
Về loài cá Ali châu Phi chúng tôi

Chúng tôi thuộc họ cá Ali châu Phi xinh đẹp và dễ nuôi, không quá khó chăm nên con người thích nuôi làm cá cảnh.

Loài chúng tôi hiền hòa và nhút nhát ư? Đây là cậu chủ nhỏ nói thế. Còn bản thân tôi, đôi khi không nghĩ vậy.

Đúng là anh Harry và tôi - Bella hiền lành thật, nhưng chính vì là những con cá hiền lành, nên chúng tôi thường xuyên bị đồng loại bắt nạt.

Chẳng thế mà hai anh em tôi đã phải chuyển nhà, trốn chạy vô số lần, đến nỗi tận bây giờ vẫn chưa nhất trí được với nhau số lần phải chuyển nhà.

"Tên tớ là Bella!"

Anh Harry nghĩ chúng tôi chuyển nhà đến bốn lần, còn tôi thì nhớ là nhiều hơn.

Có thể không thống nhất được với nhau về tổng số lần chuyển nhà, trốn chạy, nhưng cả hai anh em đều công nhận là có cả thảy bốn lần chuyển nhà lớn.

Bốn cuộc phiêu lưu lớn ấy đã thay đổi cuộc đời, và cả cách anh Harry cùng tôi đối mặt với khó khăn để thích ứng và sống yên vui với những gì mình đang có.

* * *

Khi nói về giống nòi mình, phải nói ngay rằng chúng tôi là một trong sáu loài cá *cichlid* châu Phi được săn lùng nhiều nhất trong giới chơi cá cảnh. Và chúng tôi đều là loài *Mbunas*. Trong tiếng Tonga⁽¹⁾, "*mbuna*" có nghĩa là "cá đá", hoặc "sống trên đá".

À, tất cả những hiểu biết về giống nòi mình, tôi biết được do nghe lỏm cậu chủ nhỏ giảng giải cho em gái trong lúc chuẩn bị nhà cho chúng tôi. Ấy là lần đầu tiên chúng tôi chuyển về nhà mới, cũng là lần chuyển nhà lớn thứ hai của anh Harry và tôi.

Cậu giải thích, chúng tôi được gọi là cá đá, vì ngoài tự nhiên chúng tôi sống giữa các tảng đá, khác các loài *cichlid* châu Phi khác chỉ thích bờ cát mềm.

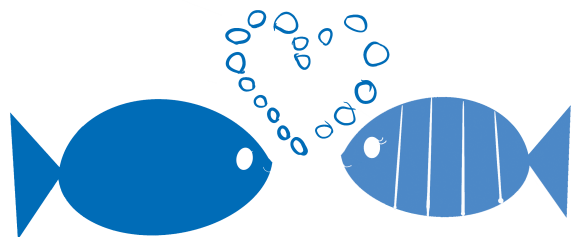
"Chúng tôi thích sống giữa các tảng đá."

(1) Đảo quốc Tonga nằm phía đông bắc New Zealand, gồm 176 hòn đảo.

Có lẽ chính vì thế mà nhà mới của hai anh em tôi có lớp đáy cát trắng mềm mịn, nhiều đá sỏi, hang hốc. Ngay giữa ngôi nhà rộng thênh thang ấy là một khúc gỗ mọc cứng cáp, xù xì và gân guốc.

Nếu tôi nhớ không lầm thì có bảy tảng san hô, hình như cậu chủ nhỏ mang về từ bờ biển Nha Trang, Việt Nam năm ngoái, khi cậu về quê chơi cùng cả nhà.

Dải cát mềm mại ấy còn rải rất nhiều sỏi lấm sắc màu mà bố mẹ cậu chủ mang về từ bãi biển Skagen, Đan Mạch. Giữa những viên sỏi này là nơi chị cá Maria xinh đẹp hẹn hò cùng anh cá Jonas. Tôi sẽ kể về anh chị cá ấy sau, những người bạn tử tế nhất mà anh Harry và tôi biết.

“Chị cá Maria xinh đẹp hẹn hò cùng anh cá Jonas.”

Thành tường nhà là những hốc đá xù xì, lấm ngóc ngách, chính đó là nơi trú ẩn an toàn cho anh Harry và tôi suốt thời tuổi thơ đói khát, sống trong nơm nớp sợ hãi khi mới chuyển về.

* * *

Một trong những điều hay ho nhất về loài cá *cichlid* là chúng tôi chẳng hề kén ăn chút nào.

Được nuôi làm cảnh, chúng tôi có thể ăn nhiều loại thức ăn cho cá được đóng gói và bán sẵn. Ngoài tự nhiên, chúng tôi săn cá nhỏ hơn và động vật không xương sống.

Và cũng bởi là loài ăn tạp, mà những kẻ chả ra gì như lão Jimmy rất thích ăn các bé cá nhỏ mới được sinh ra trong đàn.

Tuy nhiên, bạn tin hay không thì tùy, trong chế độ ăn uống của mình, anh Harry và tôi thích ăn chay hơn.

Hồi mới sang nhà mới, hai anh em vẫn sống sót được là nhờ những cánh bèo tấm xanh xanh, bé tí xíu ngay trên đầu cửa hang. Chúng tôi lén lút lút lút bơi ra mỗi đêm, đớp vội đớp vàng trong khi vẫn phải canh chừng lão Thomas cùng bè lũ bắt nạt.

Những cánh bèo tấm bé nhỏ ấy thực ra đã giữ mạng sống cho hai anh em tôi suốt thời gian trước khi chuyển nhà lần thứ ba.

Cũng chẳng sao cả, có ăn để sống, để tồn tại là tốt rồi.

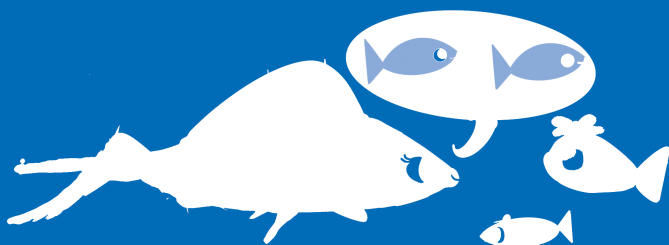
* * *

Loài *Mbunas* chúng tôi thích dành thời gian dũi mình trên bãi cát trắng, bơi lượn quanh đá sỏi và bề mặt tường nhà để tìm ăn rêu và mấy mẩu thức ăn thừa còn sót lại.

Nói là nói thế thôi, chứ hồi mới chuyển nhà lần hai, anh Harry và tôi cũng chỉ dám trốn chui trốn nhủi trong hang, thèm thuồng nhìn ra ngoài mà mơ ước ngày nào đó mình cũng sẽ được vẫy vùng trên bãi cát trắng hay những tảng san hô ấy.

Hoặc chí ít, cũng biết được cảm giác thành thoi như bà cá dọn bể Laura, chậm rãi làm sạch bể mỗi đêm, và thông thả nhẩn nha ăn những mảng rêu bám trên tường nhà.

Bà cá Laura là người nhiều tuổi nhất mà tôi từng biết còn sống trên đời này. Hồi anh em tôi mới chuyển đến thì bà đã sống ở đó rồi.

“Bà cá Laura già lắm rồi.”

Số năm bà có mặt trên đời cộng lại bằng mấy đời cá Ali nhà chúng tôi.

Bà kể, ngày xưa bà ở với chủ khác cơ, nhưng cũng chính trong ngôi nhà này. Câu chuyện cuộc đời bà hấp dẫn lắm. Mỗi đêm, anh Harry và tôi đều đợi nghe bà kể chuyện đời mình.

Chủ cũ của bà Laura cũng là người nuôi cá lâu năm. Bà bảo, lão cá Thomas cũng ở cùng chủ cũ của bà. Bà biết cả cụ kị, ông tổ, rồi cha mẹ của lão cơ mà.

Mà thôi, chắc tôi sẽ kể về bà cá ấy sau, cùng với câu chuyện về chị cá Maria và anh cá Jonas. Đây là những người bạn tốt nhất, đã luôn giúp đỡ anh em tôi và cho chúng tôi niềm tin vào những điều tử tế trong đời.

* * *

Giống như hầu hết đồng loại, anh Harry và tôi mang trên mình tấm áo màu vàng óng ả, với những vạch xanh đen chạy dọc theo vây lưng.

Cậu chủ nhỏ nói, chúng tôi có vẻ đẹp không thể chối cãi, không thua kém bất kì loài cá nào trong thế giới nước mặn.

Thế nên, có nhiều lúc cả nhà cậu chủ ngôi say mê ngắm chúng tôi bơi lượn hàng giờ liền, khi đồ ăn được rắc xuống bể.

Và sau nhiều lần ngồi chăm chú theo dõi chúng tôi bơi lội như thế, bố cậu chủ đã phát hiện ra: anh Harry và tôi, là những đứa còi cọc, không lớn lên được tẹo nào từ ngày về nhà mới.

Ông cũng phát hiện ra, hai anh em tôi bị bắt nạt đến sợ sệt và nhút nhát, nên nào có dám xông vào những dải thức ăn trôi phũ phàng mà ông vẫn đưa tay bóp nhẹ, rải xuống mặt nước mỗi lần đâu. Những đồng loại to lớn của chúng tôi đã tranh nhau chen lấn, hung hăng xông vào để cướp hết sạch những mẩu thức ăn ngon lành rồi.

Thế là ông quyết định cùng cậu chủ chuyển hai anh em tôi sang nhà khác, nơi chúng tôi gặp ông cá Khôn... À, mà chuyện đấy để tôi kể sau đi, ý tôi là cuộc sống của anh em tôi khi về ở với ông cá Khôn ấy.

Tôi dám cá, đó là quãng thời gian tươi đẹp nhất, hạnh phúc nhất và hai anh em học được nhiều điều nhất, để sau này đấu tranh cho sự sinh tồn của chính mình, khi được chuyển lại ngôi nhà to lớn này.

* * *

Còn điều gì tôi chưa kể về giống nòi của mình chưa nhỉ? Hình như tôi đã kể là cậu chủ nói rằng, chúng tôi là giống *cichlid* hiền hòa hơn hầu hết các loài *cichlid* châu Phi khác.

Thực ra về cơ bản thì là như thế.

Giống tất cả các loài *cichlid* khác quê ở hồ Malawi⁽¹⁾, nếu được nuôi trong bể chỉ toàn cá *cichlid* cùng với các loài *Mbunas* khác, thì chúng tôi quả thực hiền hòa, chẳng có gì để nói đâu.

Chỉ khi nào vào mùa kết đôi, các anh chàng cá trống sẽ diễu võ giương oai, hung hăng này nọ một chút để tranh giành các nàng cá mái và lãnh thổ thôi. Ý tôi là những anh cá trống hung hăng nhất sẽ gây hấn với các anh cá trống khác có hình dạng và màu sắc tương tự, vì họ có thể cạnh tranh thức ăn và bạn đời.

Nhưng sẽ là câu chuyện hoàn toàn khác khi chúng tôi bị nuôi chung với các loài cá cảnh nước ngọt khác. Chúng tôi không ưa gì bọn cá ngựa vằn hoặc cá Neon vua.

Cứ thử nuôi chung chúng tôi với bọn họ hay các loài cá nước ngọt hiền lành khác xem. Tôi cá là vây đuôi của hội cá này sẽ rách tươm vì bị tấp cho mà xem.

Ông cá Khôn cũng từng kể chúng tôi nghe về đoạn đời khốn khổ của mình khi bị nuôi chung với giống loài nhà tôi đấy thôi.

Thời gian trước khi tôi và anh Harry chuyển sang ngôi nhà đó, ông bị mấy đứa choai choai đuổi cắn vây, lại còn rĩa sạch lớp vảy trên mình, mặc dù ông trông to hơn cái lũ đấy đến năm, bảy lần.

(1) Hồ Malawi hay hồ Nyasa, nằm dọc theo biên giới Mozambique và Tanzania, là hồ lớn thứ ba châu Phi.